

جمهوری اسلامی ایران در دادگاه ایران تریبونال به جرم جنایت علیه بشریت محکوم شد

گزارش محاکمه رژیم جمهوری اسلامی ایران به جرم جنایت علیه بشریت
لاسه، ۲۵ تا ۲۷ اکتبر ۲۰۱۲

مرحله دوم دادگاه ایران تریبونال به مدت سه روز از ۲۵ تا ۲۷ اکتبر ۲۰۱۲ در سالن اکادمیک حقوق ساختمان صلح دادگاه لاهه برگزار شد. یک روز پیش از آغاز دادگاه، روز چهارشنبه ۲۴ اکتبر، ایران تریبونال یک کنفرانس مطبوعاتی برگزار کرد که در آن چهار عضو کمیته راهبردی حقوقدانان ایران تریبونال، جان کوپر، حمید صبی، هدایت متین دفتری، پیام اخوان و قاضی یوهان کریگلر رئیس دادگاه در آن شرکت داشتند و به پرسش خبرنگاران و حاضران پاسخ دادند. در این کنفرانس رنوس کار دادگاه برای روزهای محاکمه تشریح شد. در پاسخ به این پرسش که چرا دادگاه به کلیه جنایات جمهوری اسلامی رسیدگی نمی کند، گفته شد به دلیل محدودیت امکانات و مالی، کارزار ایران تریبونال، خونین ترین دهه از سال های مملو از جنایت جمهوری اسلامی را در دستور کار خود قرار داد.

دادگاه روز ۲۵ اکتبر، با سخنان کوتاه رئیس دادگاه، قاضی یوهان کریگلر آغاز شد. وی گفت، " امروز نخستین روز از آخرین مرحله پروژه دادگاهی است که از چند سال پیش در جریان بوده است و تا روز شنبه ادامه خواهد داشت. در این سه روز، شهادت نزدیک به بیست نفر را خواهیم شنید و تیم دادستانی دادخواست خود را به دادگاه ارائه خواهد داد. روند حقوقی دادگاه که از دو سال پیش آغاز شده است، با برگزاری جلسات طولانی و بسیار فشرده کمیسیون حقیقت یاب در لندن کار خود را آغاز کرد. نزدیک به هشتاد نفر در کمیسیون حقیقت یاب شهادت دادند. شهادت ها به انگلیسی ترجمه شده و به صورت یک کتاب چاپ و در اختیار دادگاه قرار گرفته است. دادگاه اسناد و شواهدی را که در اختیارش قرار گرفته و هم چنین به شهادت هایی که در این سه روز ارائه خواهد شد، رسیدگی خواهد کرد. ما، قضات عضو دادگاه همگی مستقل هستیم و به هیچ جریان سیاسی و اجتماعی و گروه بندی های قومی و سایر گروه بندی های موجود در جهان وابسته نیستیم. ما به صورت فردی در اینجا حضور یافته ایم و بیشتر ما از قبل همدیگر را ندیده و نمی شناختیم و نسبت به هم غریبه هستیم. ما، هیچگونه اتحادی را تشکیل نمی دهیم. ما، شهادت ها و اسناد و دادخواست تیم دادستانی را به عنوان افرادی که دارای تخصص و تجربه در زمینه حقوقی، به ویژه حقوق بین الملل و حقوق جزایی بین المللی هستیم، مورد رسیدگی قرار می دهیم.

وی در ادامه، به معرفی قضات پرداخت و گفت، مایکل منسفیلد، پرفسور حقوق از بریتانیا، قاضی دادگاه راسل در باره فلسطین، رئیس گروه تحقیق مردمی در باره خشونت دولتی در ایرلند شمالی و وکیل مدافع متهمان به جنایات جنگی در دادگاه جنائی بین المللی است. ماکوا موتوا، کنیانی است و در دانشگاه های نایروبی، دارالاسلام و هاروارد تحصیل کرده است. وی در حال حاضر پرفسور حقوق در دانشگاه بوفالو است و مقالات و کتاب های زیادی در زمینه حقوق بین الملل و حقوق بشر تالیف کرده است. وی عضو دائمی قانون اساسی انتقالی کشورش کنیا است. خام مارگرت راتنر کانسولر از نیویورک، وکیل و فعال حقوق بشر، عضو هیئت رئیسه سازمان جهانی حقوق بشر زنان و وکیل مدافع فعالان رهائی بخش است. پاتریشیا سلرز، پرفسور حقوق و وکیل حقوق جنائی بین المللی از بلژیک، استاد دانشگاه اکسفورد و دادستان پیشین دادگاه جنائی بین المللی است. پرفسور جان دوگارد از آفریقای جنوبی است که در حال حاضر در شهر لاهه مقیم است. وی یکی از مدافعان پیشتاز و ارتقاء دهنده حقوق بشر و شهروندی در دوران آپارتاید، گزارشگر ویژه سازمان ملل در رابطه با نقض حقوق بشر در فلسطین اشغالی، قاضی دادگاه راسل در باره فلسطین و قاضی دادگاه دیوان عدالت بین المللی است. من، یوهان کریگلر، قاضی بازنشسته دادگاه قانون اساسی آفریقای جنوبی هستم و در جریان انتقال آپارتاید به دموکراسی، نقش داشته و در موارد مشابه مرحله انتقالی در یک رشته از کشورهای دیگر حضور فعال داشته ام. مایه افتخار همه ی ما است که در این دادگاه حضور داریم و امیدواریم بتوانیم به مردم ایران و جهان با درستی و صداقت خدمت کنیم."

بعد از سخنان رئیس دادگاه، پیام اخوان سرپرست تیم دادستانی، خود را معرفی کرد و گفت، "من پیام اخوان استاد حقوق بین الملل در دانشگاه مک گیل مونترال کانادا، دادستان پیشین سازمان ملل و عضو کانون وکلای ایالت

نیویورک و استان اونتاریو هستم." او گفت، "در مقام سرپرست دادستانی، دو تن از همکاران برجسته ام، آقایان جان کوپر، رئیس کمیته راهبردی حقوقی ایران تریبونال و عضو دیگر این کمیته آقای سر جفری نایس که هر دو از شخصیت های برجسته کانون وکلای انگلستان با سال ها تجربه در قوانین جزائی بین المللی هستند، مرا همراهی خواهند کرد." وی در ادامه گفت، "همچنین مایه خوشوقتی من است، سایر همکارانم در تیم دادستانی را به شما معرفی کنم. خانم ناسی هورماشیا، عضو کانون وکلای ایالات تگزاس و کالیفرنیا و هم چنین عضو کمیته راهبردی حقوقی کارزار ایران تریبونال است. خانم مژده شهریاری، عضو کانون وکلای بریتیش کلمبیا در کانادا است. آقای کاوه شهروز، عضو کانون وکلای ایالت نیویورک است. خانم گیسو نیا، سابقه فعالیت حقوقی در محاکمات جنایات جنگی و محاکمات جنایات علیه بشریت در دیوان جزائی بین الملل در شهر لاهه را دارد. حضور ما در این دیوان داوطلبانه است. ما، با صلاحیت لازم و با سال ها تجربه در زمینه حقوق بین الملل و حقوق بشر در این دادخواهی شرکت می کنیم. برخی از ما، تجربه کار دادستانی و مشاوره حقوقی در محاکمات بین المللی جزائی بین المللی و دیگر دادگاه های بین المللی را داریم."

وی سپس، دادخواست دادستان علیه جمهوری اسلامی را قرانت کرد و با اشاره به جنایات جمهوری اسلامی در دهه شصت، از دادگاه تقاضا کرد رژیم جمهوری اسلامی را به جرم جنایت علیه بشریت محاکمه نماید. بعد از وی، جان کوپر به تشریح مبانی گزارش کمیسیون حقیقت یاب پرداخت. دادگاه با سخنان رئیس دادگاه، قاضی یوهان کریگلر و سخنرانی افتتاحیه دو عضو تیم دادستانی، پیام اخوان و جان کوپر رسماً آغاز به کار کرد. سپس، شش تن از شاهدان این دوره، موریس کوپیتورن، گزارشگر سابق سازمان ملل در مورد حقوق بشر در ایران و رئیس کمیسیون حقیقت یاب ایران تریبونال در لندن و هدایت متین دفتری، وکیل و معاون کانون وکلای ایران بعد از انقلاب، به عنوان کارشناس حقوقی، ملکه مصطفی سلطانی، خواهر پنج جان سپرده سازمان کومه، مهدی آشوق، زندانی سیاسی سابق و هوادار سابق سازمان مجاهدین خلق که از میدان اعدام گریخته است، شورا مکارمی، عضو خانواده دو جان سپرده که مادرش در تابستان شصت و هفت و خاله اش در سال های نخستین دهه شصت توسط رژیم به جوخه اعدام سپرده شدند و شهره قنبری، زندانی سیاسی و فعال سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر به ترتیب در دادگاه شهادت دادند.

روز دوم، دادگاه با سخنان کوتاه رئیس دادگاه، آغاز به کار کرد. در این روز، ۹ نفر، از جمله امیر اتیابی، زندانی سیاسی سابق از حزب توده ایران، جلیل شهرهانی، عضو خانواده سه جان سپرده از شهروندان عرب خوزستان که پدر، برادر و عمویش توسط رژیم جمهوری اسلامی در دهه شصت به جوخه مرگ سپرده شدند، روحی جهان پور، زندانی سیاسی سابق از شهروندان بهائی، مهدی معمارپوری، زندانی سیاسی سابق بدون وابستگی گروهی، شکوفه سخی، زندانی سیاسی سابق از سازمان رزمندگان برای آزادی طبقه کارگر، نیما سروستانی، مستندساز و عضو خانواده یک جان سپرده، احمد موسوی، زندانی سیاسی سابق و فعال سازمان فدائیان اقلیت، مهدی اصلاتی، زندانی سیاسی سابق از گروه فدائیان شانزده آذر، نادر بوکانی، زندانی سیاسی سابق از سازمان کارگران انقلابی ایران (راه کارگر)، شهادت دادند.

روز سوم، دادگاه با سخنان کوتاه قاضی یوهان کریگلر رئیس دادگاه آغاز به کار کرد. در این روز، چهار نفر از جمله، آن بورلی، کارشناس حقوقی و گزارشگر سابق سازمان عفو بین الملل در مورد نقص حقوق بشر در ایران و عضو کمیسیون حقیقت یاب ایران تریبونال، نوال محسن، همسر جان سپرده حسین ریاحی از اتحادیه کمونیست های ایران، صادق نحومی، زندانی سیاسی سابق از فعالان سازمان فدائیان اکثریت و ایرج مصداقی، زندانی سیاسی سابق و از فعالان سابق سازمان مجاهدین خلق، شهادت دادند.

بعد از اظهارات شهود، لیلا قلعه بانی پشت تریبون دادگاه قرار گرفت و بیانیه خانواده های متشکل در کارزار ایران تریبونال را قرانت کرد. در این بیانیه، خانواده ها، ضمن تبریک برگزاری این دادخواهی تاریخی، از تمامی فعالان و همگامان کارزار و همه کسانی که طی پنج سال اخیر به پیشبرد این دادگاه تاریخی کمک کردند، به ویژه از قضات و حقوقدانانی که داوطلبانه به کارزار ایران تریبونال پیوسته و به موفقیت آن یاری رساندند، تقدیر کرده و تاکید کردند که این دادگاه یک دستاورد تاریخی برای خانواده های جان سپردگان و همه ی مردم ایران است.

بعد از لیلا قلعه بانی، سر جفری نایس، طی سخنانی روند محاکمات و جنایات دهه شصت را بر اساس اظهارات شهود و گزارش کمیسیون حقیقت یاب برای دادگاه تشریح کرد و جنایات دهه شصت را برابر با جنایات نازی ها اعلام کرد و جنایات جمهوری اسلامی در دهه شصت را با طبقه بندی جرائم به سمع دادگاه رساند.

بعد از سر جفری نایس، پیام اخوان در بیانات اختتامیه اش، از دادگاه درخواست کرد جمهوری اسلامی را به خاطر اعدام ها و کشتار دسته جمعی و گسترده دهه شصت، به ویژه از سال شصت تا شصت و هفت مورد قضاوت قرار دهد و آن را به جرم جنایت علیه بشریت محکوم کند. وی در آغاز سخنانش گفت، ما جنگ و خشونت نمی خواهیم و فقط به دنبال عدالت هستیم.

دادگاه، ساعت یک بعد از ظهر روز شنبه ۲۷ اکتبر ۲۰۱۲ به کار خود پایان داد و قضات برای رای و صدور حکم مقدماتی وارد شور شدند. در این فاصله زمانی، گروه مدیای کارزار ایران تریبونال، میزگردی با میزبانی سحر محمدی و سعید افشار و حضور مرسده قاندى، منصوره باشکندی، بهروز پرتو، پرند میثمی و اردوان زبیرم برگزار کرد. شرکت کنندگان در این میزگرد مسائل و موضوعات زیادی از بدو تشکیل کارزار تا برگزاری مرحله دوم دادگاه را مورد بحث و گفتگو قرار دادند و از میان جمعیت حاضر در سالن دادگاه نیز، چند نفر به اظهار نظر در باره دادگاه و آینده کارزار ایران تریبونال پرداختند.

دادگاه، ساعت چهار و نیم بعد از ظهر کار خود را از سر گرفت. قاضی یوهان کریگلر رئیس دادگاه، حکم مقدماتی محکومیت جمهوری اسلامی را که در پنج صفحه تدوین شده است، قرائت کرد و به این وسیله، دادگاه در یک حکم مقدماتی بر طبق موازین حقوقی بین المللی، جمهوری اسلامی ایران را به قتل و کشتار و شکنجه و تجاوز برنامه ریزی شده در دهه شصت متهم کرد و آن را به جرم جنایت علیه بشریت محکوم کرد. دادگاه حکم نهائی خود را به فاصله دو تا سه ماه صادر خواهد. بعد از اعلام حکم مقدماتی، قضات به نوبت، دقایقی در باره اهمیت تاریخی این دادگاه و تاثیر شهادت ها بر آن ها صحبت کردند و از اینکه در این دادگاه مردمی شرکت کرده اند، اظهار خرسندی کردند.

بعد از اعلام حکم تاریخی محکومیت رژیم جمهوری اسلامی ایران، فضای دادگاه بسیار سنگین و اشک شوق در چشمان جمعیت بیش از دویست و پنجا نفری حاضر در سالن جاری شد. در این هنگام، فریبرز فخاری هنرمند و ساکسیفونیست سرشناس کرد، دو قطعه بسیار زیبا بیاد و در گرامی داشت هزاران زن و مردی که در زندان های جمهوری اسلامی جان باختند، نواخت و فضای دادگاه را بیش از آنچه بود سنگین و آن لحظه تاریخی را در قلب و فکر میلیون ها نفر در ایران و خارج ایران که جلسات دادگاه را دنبال کرده بودند، جاودانه کرد.

این پیروزی را، فعالان کارزار به همراه بیش از صد و پنجاه تن از شرکت کنندگان ساعاتی پس از ختم دادگاه، طی مراسمی در یکی از تالارهای شهر لاهه جشن گرفتند. در این برنامه، شیرین مهرداد و گروه مهیار در حمایت از ایران تریبونال، چندین ترانه و آهنگ اجرا کردند.

حکم مقدماتی و سایر اسناد دادگاه، به زودی به دو زبان فارسی و انگلیسی در وب سایت کارزار ایران تریبونال در دسترس عموم قرار خواهد گرفت. فیلم های دادگاه در لینک زیر قابل دسترسی است.

<http://bambuser.com/channel/Rikstetern>

کارزار ایران تریبونال

۲۹ اکتبر ۲۰۱۲ برابر با ۸ آبان ۱۳۹۱